

Sygn. akt I ACa 781/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wołczańska
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta (spr.) SO del. Tomasz Tatarczyk
Protokolant :	Katarzyna Noras

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2019 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 30 listopada 2017 r., sygn. akt I C 481/16

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Tomasz Tatarczyk SSA Małgorzata Wołczańska SSA Elżbieta Karpeta

Sygn. akt I ACa 781/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił powództwo W. P. kierowane przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w (...) o odszkodowanie w wysokości 185 290,95 zł. i zasądzenie na wskazany cel społeczny kowty 50 000 i zasądził na rzecz Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej od powoda koszty procesu. Odszkodowania powód dochodził z tytułu rażąco niewłaściwego wykonania czynności przez Sąd Rejonowy w C. i nadania rygoru natychmiastowej wykonalności oraz nadaniu klauzul wykonalności wyrokom zasądzającym

alimenty, na rzecz D. P. i G. P. w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. pod sygnaturą akt sprawy VI RC 285/12 oraz na rzecz P. P. w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt sprawy VI RC 103/13 za okres przed wniesieniem powództwa co spowodowało straty powoda w kwocie 185.290,95 zł. Natomiast zasądzenia 50 000 zł na cel społeczny domagał się z tytułu naruszenia dóbr osobistych, które miało miejsce wobec wszczęcia wobec niego egzekucji bez podstawy prawnej.

Sąd Okręgowy ustalił następujące okoliczności.

Postanowieniem z dnia 5 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy w C., rozpoznając powództwa D. P., G. P. i małoletniego P. P. przeciwko W. P. o alimenty w sprawie o sygn. akt VI RC 285/12 zabezpieczył roszczenie w ten sposób, że zobowiązał W. P. do płacenia tytułem alimentów na rzecz D. P. i G. P. po 1000 złotych miesięcznie na rzecz każdego z nich wraz z odsetkami ustawowymi w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat i na rzecz małoletniego P. P. po 500 złotych miesięcznie płatnych z góry do 10-go każdego dnia miesiąca z przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat płatnych do rąk przedstawicielki ustawowej małoletniego A. P. na czas trwania postępowania. W dniu 6 czerwca 2012 roku została nadana klauzula wykonalności orzeczeniu. Przewodniczącym składu była Sędzia E. R..

W dniu 12 września 2012 roku Sąd Rejonowy w C. w tej sprawie zasądził od W. P. na rzecz D. i G. P. po 2.500 złotych miesięcznie tytułem alimentów poczynając od dnia 1 kwietnia 2010r. płatnych z góry do dnia 10 każdego miesiąca do rąk powodów z ustawowymi odsetkami od dnia płatności każdej raty. Wyrokowi został nadany w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności. Tego samego dnia została nadana klauzula wykonalności. W dniu 2 października 2012 r. powód wniósł o sprostowanie lub uzupełnienie wyroku, co do punktu IV dotyczącego rygoru natychmiastowej wykonalności, wskazując, że może on obejmować alimenty za okres nie dłuższy niż trzy miesiące przed dniem wniesienia powództwa. W dniu 4 października 2012 r. Sąd wydał postanowienie o sprostowaniu, w którym wskazał, że klauzula obejmuje okres od 10 lutego 2012 r. r. W dniu 15 października 2012 roku D. i G. P. wnieśli zażalenie na dokonanie sprostowania wskazując na brak podstaw do sprostowania.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z dnia 12 grudnia 2012 roku w sprawie o sygn. akt VI Ca 821/12, VI Cz 1195/12, VI Cz 1196/12 zmieniono opisany wyrok w pkt 1 w ten sposób, że zasądzono alimenty od dnia 10 maja 2012 roku i obniżono je do kwoty po 2.000 złotych na każdego z uprawnionych miesięcznie i oddalono w pozostałej części powództwo. Jednocześnie uchylono postanowienie o sprostowaniu wyroku w punkcie nadającym rygor natychmiastowej wykonalności.

W sprawie z wyroku Sądu Rejonowego w C. o sygn. akt VI RC 285/12 toczyło się postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C. T. K. pod sygn. akt Kmp 51/12. W toku egzekucji dokonano zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego oraz innych wierzytelności przysługujących W. P.. Postanowieniem z dnia 15 marca 2013 roku postępowanie egzekucyjne zostało umorzone zgodnie z wnioskiem wierzyciela. Następnie postępowanie egzekucyjne toczyło się pod nową sygnaturą Kmp 55/13. W toku postępowania wyegzekwowano łącznie kwotę 39.828,71 złotych.

Wyrokiem zaocznym z dnia 20 marca 2013 roku Sąd Rejonowy w C., gdzie Przewodniczącym składu była Sędzia E. R. w sprawie o sygn. akt VI RC 103/13 zasądził od W. P. na rzecz P. P. po 2.500 złotych, miesięcznie tytułem alimentów poczynając od dnia 1 maja 2012r. płatnych z góry do dnia 10 każdego miesiąca do rąk powoda P. P. z ustawowymi odsetkami od dnia płatności każdej raty. Wyrokowi został nadany w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności co do świadczeń za okres od 8 listopada 2012r. W dniu 20 marca 2013 roku została nadana klauzula wykonalności przedmiotowemu wyrokowi, gdzie Przewodniczącą składu była również Sędzia E. R..

Postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2013 r. Sąd sprostował wyrok w punkcie IV i nadał rygor natychmiastowej wykonalności od 8 listopada 2012 r.

Z dniem 4 kwietnia 2013 roku oddalono wniosek W. P. o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności nadanemu wyrokowi zaocznemu z dnia 20 marca 2013 roku. Przewodniczącą składu była Sędzia E. R.. Powód

złożył zażalenie na przedmiotowe postanowienie, które z dniem 23 maja 2013 roku na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w C. w sprawie o sygn. akt VI Cz 557/13 zostało uchylone.

Wyrokiem z dnia 15 października 2013 roku Sąd Rejonowy w C. w sprawie o sygn. akt VI RC 103/13 zasądził od powoda na rzecz pełnoletniego syna P. P. kwotę po 1.500 złotych miesięcznie tytułem alimentów poczynając od dnia 1 maja 2012r. płatnych z góry d dnia 10-go każdego miesiąca do rąk uprawnionego z ustawowymi odsetkami od dnia płatności każdej raty. Wyrokowi został nadany w punkcie pierwszymi rygor natychmiastowej wykonalności co do świadczeń alimentacyjnych należnych po dniu 2 maja 2013r. Z dniem 15 października 2013 roku wyrokowi została nadana klauzula wykonalności. Przewodniczącą składu była Sędzia E. R.. Następnie postanowieniem z dnia 18 października 2013 r. Sąd sprostował wyrok i uchylił wyrok zaoczny z dnia 20 marca 2013 r. Na to postanowienie zażalenie złożył W. P. a także apelację od wyroku z dnia 15 października 2013 r. W dniu 6 listopada 2013 r. Sąd uchylił postanowienie z dnia 18 października 2013 r. o uzupełnieniu wyroku.

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2013 roku uchylono w całości wyrok zaoczny z dnia 20 marca 2013 roku w sprawie o sygn. akt VI RC 103/13. Przewodniczącą składu była Sędzia E. R..

W dniu 16 grudnia 2013 roku została wszczęta kolejna egzekucja komornicza wobec powoda prowadzona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C. T. K. pod sygn. akt Kmp 2656/13 na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w C. Wydział XI Karny z dnia 11 kwietnia 2013 roku w sprawie XI K 1048/11 oraz na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w C. VII Wydział Karny Odwoławczy z dnia 13 września 2013 roku w sprawie o sygn. akt VII Ka 680/13 oraz na podstawie postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności Sądu Rejonowego w C. XIV Wydział Karny Wykonawczy z dnia 26 listopada 2013 roku w sprawie o sygn. akt XI K 1048/11, Ko 8731/13 celem egzekucji kwoty 1.845 złotych tytułem kosztów ustanowienia pełnomocnika procesowego oraz kwoty 150 złotych tytułem zwrotu zryczałtowanych wydatków postępowania.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z dnia 5 marca 2014 roku w sprawie o sygn. akt VI Ca 30/14, VI Cz 80/14 na skutek apelacji W. P. i P. P. od wyroku Sądu z dnia 15 października 2013 roku sygn. akt VI RC 103/13 utrzymano w mocy wyrok zaoczny z dnia 20 marca 2013 roku w części zasądzającej od W. P. na rzecz P. P. kwotę po 1.000 złotych miesięcznie tytułem alimentów płatne do rąk uprawnionego do dnia 10-go każdego miesiąca z góry poczynając od 8 lutego 2013 roku. Jednocześnie w pozostałej części uchylono wyrok zaoczny i oddalono powództwo.

W. P. w dniu 24 marca 2015 roku a następnie w dniu 23 września 2015 roku zawarł umowy z (...): pierwsza za nr (...) a druga (...), których celem było udzielenie mu kredytów w wysokości 206.039,18 złotych oraz 38.106,30 złotych z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności.

W międzyczasie a mianowicie w dniu 17 września 2015 roku powód zawarł z (...) Bankiem (...) S.A. w W. umowę nr (...) Kredytu (...) przeznaczonego na bieżące wydatki w kwocie 137.000 złotych.

W dniu 18 października 2013 roku W. P. zawarł z Bankiem (...) S.A. we W. umowę o kredyt nr (...) na kwotę 119.786 złotych z przeznaczeniem na finansowanie bieżących potrzeb konsumpcyjnych lub na inny dowolny zadeklarowany cel, w tym spłatę zobowiązań kredytowych w Banku lub innych bankach, finansowanie prowizji z tytułu udzielenia kredytu oraz na pokrycie opłaty za udostępnienie kredytobiorców – klientów Banku.

Kolejną umowę powód zawarł w dniu 31 października 2013 roku z (...) celem udzielenia mu kredytu w wysokości 299.250 złotych na finansowanie bieżącej działalności.

W dniu 24 stycznia 2014 roku oraz w dniu 30 marca 2015 roku W. P. zawarł umowy o kredyt nieodnawialny nr (...) - (...) oraz nr (...) - (...) z (...) S.A. w W. w wysokości 108.974 złotych oraz 21.885,44 złotych z przeznaczeniem na ubezpieczenie (...) i zakup środków trwałych oraz wyposażenia.

Następnie w dniu 11 sierpnia 2015 roku, w dniu 8 marca 2016 roku oraz w dniu 5 grudnia 2016 roku powód zawarł umowy o kredyt gotówkowy nr (...) w rachunku bieżącym, nr (...) w rachunku bieżącym oraz nr (...) z Bankiem

(...) S.A. we W. na kwotę odpowiednio do 60.000 złotych, do kwoty 85.000 złotych oraz kwotę 91.574 złotych z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej kredytobiorcy oraz finansowanie bieżących potrzeb konsumpcyjnych lub na inny dowolny zadeklarowany cel, w tym spłatę zobowiązań kredytowych w Banku lub innych bankach, finansowanie prowizji z tytułu udzielenia kredytu.

W roku 2012 Prywatny Zakład (...) lekarz domowy W. P. w C. osiągnął dochód 36.651,25 złotych, a za rok 2013 stratę na poziomie 934,60 złotych, w 2014 roku stratę w wysokości 65.258,49 złotych, w 2015 roku osiągnął dochód w wysokości 54.420,22 złotych. Natomiast w 2016 roku Zakład Medyczny prowadzony przez powoda osiągnął dochód w wysokości 61.710,45 złotych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy wskazał, że przepis art. 417 k.c. przewiduje odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, zdefiniowanym jako „niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej”. Stanowi więc on ogólną podstawę odpowiedzialności władz publicznych za ich władcze działania, która nie znajduje zastosowania lub znajduje ograniczone zastosowanie tylko wówczas, gdy ustawodawca odrębnym unormowaniem określa konsekwencje niektórych działań organów władz publicznych. Szczególne znaczenie mają unormowania zawarte w art. 417¹§1 -3 k.c., które jako dodatkową przesłankę dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wprowadzają obowiązek uprzedniego stwierdzenia niezgodności z prawem działania władz publicznych. Jednakże roszczenia na gruncie tego przepisu powodowi nie przysługują albowiem w sprawie brak jest prejudykatu. Przepis art. 417 k.c. znajduje zastosowanie, o ile szkoda wyrządzona została „przy wykonywaniu władzy publicznej”. Rodzi to dwojakie konsekwencje. Po pierwsze, komentowany przepis dotyczy wyłącznie skutków funkcjonowania państwa i jednostek samorządu terytorialnego w sferze określanej mianem imperium, a więc działań lub zaniechań polegających na wykonywaniu funkcji władczych, realizacji zadań władzy publicznej. W zgodzie z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP ustawodawca stanowi, że władze publiczne ponoszą odpowiedzialność za swoje zachowania, jeżeli są one „niezgodne z prawem”. Bezprawność działania przy wykonywaniu władzy publicznej należy wyklądać ściśle, jako naruszenie zakazów lub nakazów wynikających z normy prawnej. Nieprawidłowość w działaniu władzy publicznej może przybrać postać naruszeń konstytucyjnych praw i wolności, konstytucyjnych zasad funkcjonowania władzy publicznej, uchybień wymaganiami określonym w ustawach zwykłych, aktach wykonawczych (uchybień w sferze prawa materialnego i procesowego) jak i uchybień normom pozaprawnym w różny sposób powiązanych z normami prawnymi.

Dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej władz publicznych, niezbędne jest istnienie ogólnych przesłanek wywiedzionych z art. 361 k.c., a więc zdarzenia, z którym ustawa łączy odpowiedzialność (deliktu władzy publicznej), szkody oraz adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą i owym zdarzeniem. Ciężar dowodu co do tych wszystkich przesłanek spoczywa na poszkodowanym (nie musi on jednak udowadniać bezprawności zachowania podmiotu władzy publicznej). Szkoda w rozumieniu art. 361§2 k.c., obejmuje straty oraz utracone korzyści, które poszkodowany mógł osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono; może być też zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę w przypadkach wskazanych w art. 445 i art. 448 k.c. Znajdą więc zastosowanie ogólne reguły dotyczące kompensaty szkody w mieniu (majątkowej) i na osobie (majątkowej i niemajątkowej).

Dobra osobiste są szczególnie narażone na uszczerbek przy wykonywaniu władzy publicznej. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 2007 r. w sprawie o sygn. akt II CSK 269/07, stosownie do treści art. 30 Konstytucji RP, przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim tam, gdzie państwo działa w ramach imperium, realizując swoje zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka.

W orzecznictwie przyjmuje się, że rozważając według jakich kryteriów sąd w sprawie o odszkodowanie dokonuje oceny, czy orzeczenie jest niezgodne z prawem, trzeba stwierdzić, że gdy chodzi o ocenę orzeczenia sądu nie może być wątpliwości, iż powinien dokonać tej oceny według takich samych zasad, jakie stosuje Sąd Najwyższy przy ocenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w postępowaniu prejudycjalnym przewidzianym w art. 424¹

k.p.c. i następne. Tak samo, jak w tamtym postępowaniu chodzi o ocenę orzeczenia wydanego przez niezawisły sąd w ramach przyznanej mu władzy sędziowskiej, a w takiej sytuacji pojęcie "niezgodności z prawem" orzeczenia ma suwerenne i autonomiczne znaczenie zdeterminowane przez istotę władzy sędziowskiej i niezawisłości sędziowskiej, a w szczególności przez przyznanie sądom szerokiego zakresu swobody orzecznictwa przy wykładni i stosowaniu prawa. Jak zatem jednolicie przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, orzeczeniem niezgodnym z prawem jest tylko takie orzeczenie sądu, które jest sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami orzecznictwymi lub wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni czy oczywiście niewłaściwego stosowania prawa.

W świetle tych kryteriów bezprawność orzeczeń sądowych nie jest bezprawnością w rozumieniu prawa cywilnego, gdyż nie jest elementem stosunku cywilnoprawnego, lecz publicznoprawnego, wobec czego niezgodność z prawem jako przesłanka stosowania art. 417§1 k.c. i art. 417§2 k.c. musi być rozumiana ściśle - jako niezgodność tylko z konstytucyjnymi źródłami prawa przewidzianymi w art. 87-94 Konstytucji, a więc z ustawą, umową międzynarodową, rozporządzeniem itp. - z wyłączeniem zasad współżycia społecznego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24.03.2017r., I ACa 871/16).

Sąd Okręgowy zauważył, że wszystkie orzeczenia wydawane w sprawach powoda, opisane w części ustalającej w latach 2012-2013 przez Sąd Rejonowy w C. poddawane były kontroli instancyjnej na skutek środków odwoławczych wnoszonych przez W. P.. W toku tych postępowań odwoławczych orzeczenia były zarówno utrzymywane w mocy, jak i uchylane lub zmieniane, w tym również na korzyść powoda. Samo jednak niezadowolenie z merytorycznego rozstrzygnięcia Sądu nie jest powodem do stwierdzenia aby powstała bezprawność, skutkująca uznaniem tych orzeczeń za niezgodne z prawem. Ponadto podczas trybów odwoławczych nie stwierdzono aby Sędzia E. R. dopuściła naruszenia przepisów obowiązującego prawa.

Mając na uwadze przytoczone poglądy orzecznictwa należy jednoznacznie stwierdzić, że orzeczeniom Sądu Rejonowego, w których powód upatrywał źródło wyrządzonej mu szkody, nie sposób jest postawić zarzutu "oczywistego", czy też "rażącego" naruszenia prawa. Zostały one bowiem wydane zgodnie z zakresem ich kompetencji, we właściwym trybie postępowania, a ich treść znajdowała uzasadnienie w obowiązujących przepisach prawa. W związku z tym w sytuacji gdy nie została spełniona jedna z przesłanek określonych w art. 417 k.c. brak jest możliwości przypisania odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbowi Państwa.

Na marginesie należy jedynie zauważyć, że powód wniósł pozew 26 października 2016 roku. Natomiast orzeczenia, w których W. P. upatruje powstania i istnienia swojej szkody w latach 2012-2013. W art. 442¹§1 k.c. ustawodawca sformułował ogólne reguły określające termin przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym: przedawnienie następuje z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (termin *a tempore scientiae*), jednakże termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (termin *a tempore facti*). O "dowiedzeniu się o szkodzie" można mówić wtedy, gdy poszkodowany "zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody"; inaczej rzecz ujmując, gdy ma "świadomość doznanej szkody". Szkoda przyszła powstaje nie jednocześnie, lecz dopiero za jakiś czas po zdarzeniu powodującym powstanie szkody, jako jego konieczna konsekwencja. Dopóki tak rozumiane dowiedzenie się o szkodzie nie nastąpi, dopóty bieg przedawnienia w ogóle nie może się rozpocząć (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21.10.2011r., IV CSK 46/11). W związku z tym, zdaniem Sądu W. P. w datach wydawania orzeczeń Sądu Rejonowego w C. wiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia więc termin przedawnienia ewentualnie mógł zacząć biec od tych wydarzeń. Przy czym ostatecznie orzeczenie w związku, z którym powód upatruje swojej szkody zapadło w dniu 15 października 2013 roku. W tym w dniu wyrokiem Sąd Rejonowy w C. w sprawie o sygn. akt VI RC 103/13 zasądził od powoda na pełnoletniego syna P. P. kwotę po 1.500 złotych miesięcznie tytułem alimentów poczynając od dnia 1 maja 2012r. płatnych z góry d dnia 10-go każdego miesiąca do rąk uprawnionego z ustawowymi odsetkami od dnia płatności każdej raty. Wyrokowi został nadany w punkcie pierwszymi rygor natychmiastowej wykonalności co do świadczeń alimentacyjnych należnych po

dniu 2 maja 2013r. Z dniem 15 października 2013 roku wyrokowi została nadana klauzula wykonalności. Oznacza to, że przedmiotowe powództwo w dniu jego wniesienia było już przedawnione.

Jako podstawę oddalonego powództwa Sąd Okręgowy powołał przepisy art. 417¹§2 k.c. i art. 417§1 k.c.

Apelację od wyroku wniósł powód.

Zarzucał naruszenie art. 24 k.c. przez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że prawa osobiste powoda podlegają ograniczeniu w związku z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego. Zarzucał również naruszenie art. 6 k.c. przez nieuzasadnione przyjęcie, że powoda obciążał obowiązek wykazania bezprawności działania Sądu Rejonowego w C. w sprawach VI RC 103/13, VI RC 285/12 i VI RC 780/14. Zarzucał apelujący naruszenie art. 448 k.c. przez nieuzasadnione przyjęcie, że nie przysługuje mu odszkodowanie i zadośćuczynienie za naruszenie jego dóbr osobistych dotyczących reputacji prowadzonego przez powoda przedsiębiorstwa. Naruszenie art. 417 k.c. nastąpiło – według apelującego przez błędną wykładnię polegającą na nieuzasadnionym przyjęciu, że ustalenie odpowiedzialności Skarbu Państwa wymaga stwierdzenia bezprawności w specjalnym trybie po uzyskaniu przez orzeczenie prawomocności, a także przez przyjęcie, że ustalenie odpowiedzialności Skarbu Państwa nie może odpowiadać na gruncie niniejszej sprawy zasadom słuszności. Apelujący zarzucał również naruszenie art. 361 k.c., art., 416 – 417⁽²⁾ i art. 448 k.c. przez błędne uznanie, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną powodowi szkodę przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności. Nadto zarzucał naruszenie art. 123 k.c. przez przyjęcie, że roszczenie pozwu jest przedawnione, w sytuacji, gdy powód wezwał pozwanego do próby ugodowej w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. pod sygn.. XV Co 5283/15. Apelujący zarzucał również naruszenie prawa procesowego a to art. 237 k.p.c. przez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności, w szczególności nieprzeanalizowanie błędów orzeczniczych postępowania prowadzonych w sprawach VI RC 103/13, VI RC 285/12, VI RC 780/14 Sądu Rejonowego w C.. Zarzucane w apelacji naruszenie art. 207 k.p.c. miało polegać na oddaleniu wniosków dowodowych o przesłuchanie świadków J. K. i B. K. oraz dowodów z dokumentów.

Domagał się powód zmiany wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, zauważyć należy, że koncentrują się one na nieprzeprowadzeniu przez Sąd Okręgowy zawnioskowanych dowodów, którymi powód zamierzał dowodzić powstania i wysokości szkody, polegającej na stratach związanych z obrotami prowadzonego przez powoda przedsiębiorstwa i utracie kontrahentów. Zagadnienie to ma jednak znaczenie drugoplanowe w sytuacji gdy powództwo zostało oddalone z uwagi na brak przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa określonych w art. 417 § 1 i 417¹ § 2 k.c. Powód w niniejszej sprawie wiązał obowiązek odszkodowawczy pozwanego Skarbu Państwa z błędami proceduralnymi popełnionymi w sprawach alimentacyjnych, w których powód występował w charakterze zobowiązanego do zapłaty alimentów. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy w zakresie treści orzeczeń zapadłych w sprawach Sądu Rejonowego w C., z którymi powód wiązał odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa są prawidłowe i niekwestionowane przez apelującego, jako wynikające z treści zapadłych orzeczeń.

Szkoda powoda polegająca na utracie wartości prowadzonego przedsiębiorstwa nie wynikała, według twierdzeń powoda, z faktu wydania niezgodnego z prawem prawomocnego wyroku, dlatego do oceny prawnej dochodzonego roszczenia odszkodowawczego nie miał zastosowania art. 417¹ § 2 k.c., co prawidłowo zauważył Sąd Okręgowy w motywach swego orzeczenia, lecz następnie z niezrozumiałych przyczyn wskazał błędnie ten przepis jako podstawę swego orzeczenia. Przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa należało w niniejszej sprawie badać w oparciu o przepis art. 417 § 1 k.c., który przewiduje odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Powód zarzucał, że nieprawidłowym, bo niezgodnym z prawem było wydanie wierzycielom alimentacyjnym tytułów wykonawczych, jakimi były wyroki zasądzające od niego alimenty na rzecz synów w sprawach Sądu Rejonowego w C. o sygnaturach VI RC 285/12 i VI RC 103/13, a orzeczeniom tym błędnie – zdaniem powoda - nadano rygor natychmiastowej

wykonalności i w konsekwencji błędnie nadano klauzulę wykonalności. Wskazać należy, że wyrokowi wydanemu w sprawie VI RC 285/12 został nadany z urzędu rygor natychmiastowej wykonalności w części zasądzającej alimenty, zgodnie z art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c., aczkolwiek niezgodnie z tym przepisem nie ograniczono rygoru co do rat płatnych przed wniesieniem powództwa za okres nie dłuższy niż za trzy miesiące. Z kolei w sprawie VI RC 103/13 wydany w dniu 20 marca 2013 r. przez Sąd Rejonowy wyrok był wyrokiem zaocznym, któremu Sąd zobligowany przepisem art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. powinien był nadać rygor natychmiastowej wykonalności w całości. Sąd Rejonowy popełnił zatem błędy proceduralne i wadliwie orzekł o zakresie rygoru natychmiastowej wykonalności w obu wyrokach. Podkreślić jednak należy, że wadliwość w orzeczeniu o rygorze natychmiastowej wykonalności w sprawie VI RC 103/13 polegała na tym, że Sąd zaniechał nadania rygoru natychmiastowej wykonalności całemu wyrokowi, a nadał go tylko punktowi pierwszemu, zasądzającemu alimenty. Ta wadliwość zatem z pewnością nie spowodowała szkody powoda mającej pozostawać w adekwatnym związku przyczynowym z wadliwością polegającą na nienadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności orzeczeniu o kosztach procesu i o kosztach sądowych należnych Skarbowi Państwa (punkty II i III wyroku zaocznego z dnia 20 marca 2013 r.), bo przecież orzeczeniu zawartemu w punkcie I wyroku prawidłowo został nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

Z kolei w sprawie VI RC 285/12 nadany wyrokowi z dnia 12 września 2012 r. w części zasądzającej alimenty rygor natychmiastowej wykonalności został przez Sąd Rejonowy skorygowany postanowieniem z dnia 4 października 2012 r., a zgodnie z art. 337 k.p.c. natychmiastowa wykonalność wyroku wygasa z chwilą ogłoszenia, a jeżeli nie było ogłoszenia, z chwilą podpisania sentencji orzeczenia zmieniającego postanowienie o natychmiastowej wykonalności wyroku - w takim zakresie, w jakim nastąpiła zmiana. Zatem także ta wadliwość orzeczenia o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności nie mogła spowodować szkody powoda. Nie wykazał również powód, by błąd Sądu Rejonowego w C. polegający na wydaniu w dniu 15 października 2013 r. wyroku orzekającego o alimentach bez odniesienia się do wydanego w dniu 20 marca 2013 r. w tej samej sprawie wyroku zaocznego spowodował szkodę polegającą na skierowaniu do egzekucji dwóch wyroków (z 20 marca i z 15 października 2013 r.). Wystąpienie opisanych w pozwie i w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wadliwości w orzeczeniach wydawanych przez Sąd Rejonowy w C. w sprawach VI RC 285/12 i VI RC 103/13 nie spowodowało w majątku powoda szkody polegającej na sparaliżowaniu działalności prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa. Jeżeli zatem powód poniósł straty i nie osiągnął spodziewanego zysku z prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa, to szkoda ta nie pozostawała w związku przyczynowo- skutkowym z błędami, które popełnił przy orzekaniu w sprawach VI RC 285/12 i VI RC 103/13 Sąd Rejonowy w C.. Nie została zatem spełniona przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa wynikająca z art. 417 § 1 k.c., który stanowi że Skarb Państwa odpowiada za szkodę wyrażoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Opisane niezgodności z prawem orzeczenia o zakresie rygoru natychmiastowej wykonalności nie spowodowały szkody powoda zatem powództwo prawidłowo zostało oddalone. Zarzucane w apelacji uniemożliwienie powodowi wykazania faktu, że dochody przedsiębiorstwa powoda obniżyły się w okresie prowadzonego postępowania egzekucyjnego pozostawało zatem bez wpływu na treść zapadłego orzeczenia.

Nie ulega wątpliwości, że powód zobowiązany był do świadczeń alimentacyjnych wobec synów, o czym świadczą prawomocne wyroki wydane w obu wymienionych sprawach. Nie sposób zatem uznać, że wskazane przez powoda orzeczenia Sądu Rejonowego w C. naruszyły jakiegokolwiek dobra osobiste powoda.

Zaskarżony wyrok oddalający powództwo jest zatem prawidłowy i wobec braku stwierdzenia naruszenia prawa procesowego i materialnego, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c.

Powód przegrał etap postępowania apelacyjnego, zatem na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i art. 32 ust. 3 ustawy z 15 grudnia 2016 r o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U 2016 poz. 2261)zasądzono od niego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej koszty postępowania apelacyjnego w wysokości wynagrodzenia, wynikającej z § 2 pkt. 6 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r.w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015. 1800

SSO del Tomasz Tatarczyk SSA Małgorzata Wołczańska SSA Elżbieta Karpeta